

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Arařtırmalar
Year: 7 - Number: 24 p. 67-80, Summer 2023

Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* **

Examining the Self-Efficacy of Classroom Teachers in Terms of Various Variables

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1311904>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliř Tarihi /
Article Arrival Date
08.06.2023

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
20.06.2023

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.06.2023

Asya Studies

Dr. Öğr. Üyesi Engin İş
Mardin Artuklu Üniversitesi / Sağlık
Bilimleri Fakültesi / Çocuk Geliřimi
Bölümü

enginis47@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4304-0662

Selman Alas
Milli Eğitim Bakanlığı
selmanalas1905@hotmail.com
ORCID: 0009-0000-1948-6168

Ramazan Aksoy
Milli Eğitim Bakanlığı
uludag_teacher@live.com
ORCID: 0000-0003-4945-8090

Faysal Ercan
Milli Eğitim Bakanlığı
faysalercan@gmail.com
ORCID: 0009-0001-8479-5634

Öz

Sınıf öğretmeninin öz yeterlilik düzeyinin yüksek olması okulda olumlu bir sınıf ikliminin oluşmasına ve öğrencilerin akademik performansına olumlu etkide bulunmaktadır. Yapılan bu araştırma sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının ne düzeyde olduğu ve sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenip değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla belirlenen alt problemlere yanıtlar aranmıştır. Araştırmanın yapılmasında nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama araştırma yöntemi kullanılmış olup örneklem seçiminde basit seçkisiz örneklem yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 67'si kadın 84'ü erkek olmak üzere 151 sınıf öğretmeninden oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinden faydalanılmıştır. Araştırmanın verilerinin analiz edilmesinde SPSS paket programından faydalanılmıştır. Kullanılan SPSS programı sonucunda yapılan analizlerde ortalama, frekans, yüzde analizleri ile parametrik testlerden t-testi, ANOVA ve Tukey testleri; non-parametrik testlerden Man-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının "oldukça yeterli" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının cinsiyet, medeni durum, mezuniyet durumu ve yaş değişkenine göre ölçeğin genel ve tüm alt boyutlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Hizmet durumu değişkenine göre ölçeğin genel boyutu, öğretim stratejisi ve öğrenci katılım alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamış sadece sınıf yönetimi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırma sonuçlarından hareketle öğretmenlere öz yeterlilik konusunda hizmet içi eğitimlerin verilmesi, öz yeterlilik ölçen ölçeklerin güncellenmesinin öğretmenlerin öz yeterliliklerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Öz Yeterlilik, Öğretmen

Abstract

The high level of self-efficacy of the classroom teacher has a positive effect on the formation of a positive classroom climate in the school and the academic performance of the students. This research was carried out in order to examine and evaluate the level of self-efficacy beliefs of classroom teachers and the self-efficacy beliefs of classroom teachers in terms of some variables. For this purpose, answers were sought to the sub-problems determined. Scanning research method, which is one of the quantitative research methods, was used in the research, and simple random sampling method was used in the selection of the sample. The sample of the study consists of 151 primary school teachers, 67 of whom are female and 84 are male. Teacher Self-Efficacy Scale was used to collect research data. SPSS package program was used to analyze the data of the research. In the analyzes made as a result of the SPSS program used, average, frequency, percentage analyzes and t-test, ANOVA and Tukey tests from parametric tests; Man-Whitney U test, one of the non-parametric tests, was used. In the study, it was concluded that the self-efficacy beliefs of the classroom teachers were at a "quite sufficient" level. There was no statistically significant difference in the general and all sub-dimensions of the scale according to the gender, marital status, graduation status and age variable of the self-efficacy beliefs of the classroom teachers. According to the service status variable, there was no statistically significant difference in the general dimension, teaching strategy and student participation sub-dimensions of the scale, but a statistically significant difference was found only in the classroom management sub-dimension. Based on the results of the research, it is thought that providing in-service training to teachers on self-efficacy and updating the scales measuring self-efficacy will contribute to teachers' self-efficacy.

Keywords: Classroom Teacher, Self-Efficacy, Teacher

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

İř, E., Alas, S., Aksoy, R. & Ercan, F. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 7(24), 67-80.

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu makale için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu makale, İntihal.net tarafından taranmıştır. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır.

** Bu çalışma Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 14.10.2022 tarih ve E-79906804-050.04.04-71134 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

GİRİŞ

Temel eğitimin ilk basamağında yer alan sınıf öğretmenleri gelecek nesilleri yetiştiren, gelecek nesillerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, yaratıcılıklarını geliştiren ve bireylerin toplum içerisindeki tutumlarını biçimlendiren kişilerdir (Genç, 2005). Sınıf öğretmenleri çocukların sağlıklı bir kişiliğe sahip olmaları ve çocukların geleceklerini kurmada önemli bir rol oynamaktadır (Senemoğlu, 2003). Sınıf öğretmenleri öğrencileri doğrudan ve dolaylı birçok yönden etkilemektedir. Sınıf öğretmenliği lisans eğitiminin nitelikli olması çocukların geleceğini şekillendirmede önemli bir etki oluşturmaktadır.

Sınıf öğretmenliği eğitimi, önemsenen ve sürekli iyileştirilmeye çalışılan bir bölüm olmuştur. Cumhuriyet döneminde köy öğretmen okulları açılmış ve olumlu etkilerinden dolayı bu okullar köy enstitülerine dönüştürülmüştür. Bu enstitülerde öğretmenler, öğretmenliğin yanı sıra ziraatçı, sağlıkçı, zanaatkâr gibi birçok yönden yetiştirilmeye çalışılmıştır. Fakat sınıf öğretmenlerinin çok yönlü olmasının eğitim verimini düşürebileceğini düşünülmüştür. Köy enstitüleri ilk öğretmen okulları ile birleştirilmiş, daha sonra öğretmen liselerine dönüştürülmüş, daha sonra ise lise ve dengi okullardan mezun olan kişiler yedek subay olarak alınmıştır. Bu yedek subaylar öğretmen olarak görevlendirilmişlerdir (Genç, 2005).

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 1973'te yürürlüğe girmesi ile öğretmenlere yükseköğretim mezunu olma zorunluluğu getirilmiş ve sınıf öğretmeni ihtiyacı için sınıf öğretmenleri iki yıllık eğitim enstitülerinde yetiştirilmeye başlanmıştır. 1990 yılında ise sınıf öğretmeni eğitimi 2 yıldan 4 yıla çıkartılmıştır (Bilir, 2011). 1982'de Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) eğitim enstitülerini yönetme merkezi hâline gelmesi ile öğretmen yetiştirmede standart bir modelin oluşturulması amaçlanmıştır (Akdemir, 2013). 1997 yılında ilköğretim programının değişmesi ile sınıf öğretmenliği eğitimi ilköğretim anabilim dalı içerisinde verilmiştir. 2006 yılında ise eğitim öğretim programı değiştirilmiş; alan bilgisine, genel kültüre ve öğretmenlik mesleki bilgisine dayalı ders alanları yapılarak yeniden sınıflandırılmıştır (Kılıç ve Acat, 2007). Günümüzde ise 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla uygulanan 2018 programı YÖK tarafından uygulamaya koyulmuştur. Sınıf öğretmenliği eğitimi bu program dâhilinde verilmeye başlanmıştır. 2018 YÖK programı da 2006 programı gibi öğretmen meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür bilgisi yeterlilik alanlarına dayalı derslerin oluşturulmasını sağlamıştır (YÖK, 2018).

Yeterlilik kavramı en genel tanımında bir işi gerçekleştirebilmek için gerekli bilgi, beceri, değer ve tutumları etkili ve verimli bir şekilde kullanmak olarak ifade edilmektedir (MEB, 2017). Yeterlilik kavramının genel tanımından yola çıkarak öğretmenlerin görevlerini yerine getirirken mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerlerini etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirmeleri olarak ifade edilmektedir (Tosuntaş, 2020). Öz yeterlilik kavramına baktığımızda ise bireyin karşılaştığı durumların üstesinden gelebilmeleri için gereken davranışları ne kadar iyi yapabileceklerine açısından kendi potansiyellerine ilişkin yargılardır (Hazır Bıkmaz, 2002).

Öz yeterlilik kavramının tanımlanması ilk olarak Albert Bandura tarafından yapılmıştır. Bandura (1997) sosyal öğrenme kuramına göre öz yeterliliği, kişisel öz yeterlilik ve sonuç beklentisi boyutu olmak üzere iki boyutta incelemiştir. Kişisel öz yeterlilik bireyin kendine ilişkin değerlendirme ve yargılama durumudur. Bir insanın gireceği sınava ilişkin yüksek not alabileceğini düşünmesi kişisel öz yeterliliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Sonuç beklentisi ise bireyin herhangi bir işi yaparken göstereceği performansa ilişkin olan yargıdır. Bireyin bir işi yaparken kontrolü dışında bir olay gerçekleştiğinde o olayla baş edip edemeyeceğine olan inancıdır (Bandura, 2001). Bandura'nın tanımından yola çıkarak öz yeterliliğin bir işe başlarken o işi başarılı şekilde devam ettirebilme ve tamamlayabilme durumuna ilişkin inançlar ve yargılar olduğu söylenebilir.

Bandura, öz yeterlilik kavramının dört boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların etkileşim hâlinde olduğunu belirtmiştir. Bu boyutlar performans başarılarından, dolaylı yaşantılardan, sözel ikna becerilerinden ve duygusal durumdan oluşmaktadır (Bandura, 1997). Performans başarıları yapılan iş, erişilen amaç ve hedeflerdir. Bir kişinin bir işte başarı gösterdiğinde benzer işlerde de başarılı olacağını düşünmesine ilişkin inancını ifade etmektedir. Dolaylı yaşantılar bileşeni başkalarının deneyim ve tecrübelerine dayanır. Birey başka birisinin yaptığı işte başarılı olduğunu görmesi kendisinin de başarılı olabileceğine ilişkin inancını arttırması durumudur. Sözel ikna bir iş veya davranışın teşvik, cesaret, öğütlerle yapılabileceğine ilişkin inancını yükseltmesi durumudur. Duygusal durum bileşeni ise bireyin bir işe veya davranışa başlarken o sırada fiziksel ve duygusal olarak iyi durumda olması o işi yapabileceğine ilişkin inancını arttırması durumu olarak ifade edilmektedir.

Öz yeterlilik inancı öğretmenlerin nitelikli olmasının yanında mesleğine ilişkin sahip olduğu yeterlilik inancı ve öğretmenin mesleki başarısını etkilemektedir (Çapni ve Çelikkaleli, 2008). Öz yeterlilik inancı öğretmenin mesleki başarısını ve bunun yanında öğrenci başarısını da etkilemektedir.

Öğretmen kendi alanında ne kadar bilgiye sahip olursa olsun öz yeterlilik inancının olmaması öğretmenin vereceği eğitimde verimlilik noktasında sıkıntı yaşayabileceğini göstermektedir (Önen ve Öztuna, 2005). Öğretmenin öz yeterlilik inancının yüksek seviyede bulunması öğretmenin kendisi için belirlediği hedefin daha yüksek düzeyde olmasını ve performansını da o derecede arttıracaklarını göstermektedir. Öğretmenin okulda ve sınıfta rol model olması öğrencilerin de dolaylı olarak etkilenmesine ve performanslarının artmasına katkı sağlayacaktır (Kesgin, 2006).

Öğretmenin öz yeterliliğinin yüksek olması öğrencinin akademik performansının artmasına olumlu etkide bulunmaktadır. Çünkü öz yeterlilik inancı yüksek seviyede olan bir öğretmen bilgi düzeyine nasıl aktaracağını bilir ve yüksek öğretim potansiyeline sahip olduğuna inanır. Öğretimde öz yeterlilik inancının yüksek seviyede olması öğretmenin planlı, düzenli, bilinçli davranmasını, öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yaklaşımlarla hareket edebileceğini ve sınıf yönetiminde iyi bir lider, rol model olarak yönetimi iyi bir şekilde sağlayabileceğini, bununla birlikte öğrencilerin motivasyonlarını, başarılarını arttırabileceğini gösterir (Derbedek, 2008).

Öğretmenin yüksek öz yeterlilik inancına sahip olması öğretmenin tüm öğrencilerin başarılı olabileceğine inanmasını sağlar ve ona göre eğitim-öğretim ortamını düzenlemesine yardımcı olur. Öz yeterlilik düzeyi yüksek olan öğretmen öğrencilerin sorunları ile etkili bir şekilde ilgilenirken öz yeterlilik inancı düşük olan öğretmen, öğrenci sorunları karşısında aynı çabayı yeterli oranda gösterememektedir. Aynı zamanda yüksek düzeyde öz yeterliliği bulunan öğretmenlerin kendilerini yenileme ve geliştirme çabası içinde oldukları (Henson, 2001) ve geleceğe yönelik yordama yapmalarında öz yeterlilik inancının etkili olduğu belirtilmektedir (Üstün ve Tekin, 2009).

Öz yeterlilik inancı aynı zamanda idarecilerin yönetim durumundan da etkilenmektedir. İdarecilerin öğretmenleri yönetme tarzı hem öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının yükselmesini sağlamakta hem de dolaylı olarak öğrenci performanslarına etki etmektedir. Öğretmenin idareden destek alacak şekilde eğitim öğretimi gerçekleştirmesi öğretmenin öz yeterlilik inancının yükselmesini sağlamaktadır (Kaya, 2007). Öz yeterlilik inancı yüksek düzeyde olan öğretmenler zorluklar karşısında yılmaz, güçlü davranır, sınıf içinde zamanının çoğunu öğrencilerin konuyu öğrenmelerine harcar, farklı yöntem-yaklaşımlar kullanır ve başarısız öğrencilerden vazgeçmeyerek onları da eğitim-öğretime dâhil eder (Kuzgun ve Deryakulu). Öz yeterlilik inancı düşük olan öğretmen ise sınıf yönetiminde katı bir disiplin uygular, iletişimi sınırlı bir şekilde gerçekleştirir, başarı düzeyi düşük öğrencileri göz ardı eder (Senemoğlu, 2009). Sonuç olarak öğretmenlerin öz yeterlilik inancının yüksek düzeyde bulunması okul ve sınıf iklimini, öğrencilerin akademik performanslarına olumlu yönde etkide bulunmakta öz yeterlilik inancının düşük düzeyde bulunması ise tam tersi olumsuz durumların yaşanmasına neden olmaktadır.

Temel eğitim, sınıf öğretmenliğini de kapsayan eğitim-öğretimin önemli basamaklarından. Temel eğitim bireyin eğitim yaşantısında yaşam boyunca birçok şey için gerekli bilgi ve becerilerin verildiği bir eğitim basamağıdır. Temel eğitim bireyleri yetiştirme ve hayata hazırlama konusunda akademik temellerin atılmasını sağlayan bireylere bilme, anlama, düşünme, sentez, analiz ve değerlendirme gibi bilgi ve becerilerin kazandırıldığı eğitim dönemidir (Yıldız, Özen ve Yıldız, 2018). Temel eğitimin eğitimde önemli bir noktada bulunmasından dolayı sınıf öğretmenlerinin verdiği eğitim sürecinde istekli olması, sabır göstermesi ve ilgili olması gibi görevler üstlenmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin eğitim noktasında önemli bir yerde bulunması ve toplumun öğretmenlerden beklenti içerisine girmesi öğretmenlerin donanımlı, bilgili ve nitelikli olmasını gerekli kılmaktadır (Çoban vd., 2007).

Öğretmenlerin kendi içinde barındırdığı nitelikler öğretmenin verdiği eğitimi doğrudan etkilemektedir. Öğretmenlere verilen gerek hizmet öncesi gerek hizmet içi eğitimle öğretmenlerin niteliklerinin artırılması amaçlanmaktadır. Günümüz öğretmenlik mesleğinin önemine bakıldığında öğretmenliğin hem nitelik hem de yeterlilik bakımından gerekli özellikleri taşıması gerekmektedir. Öğretmenlik mesleğinde öğretmenlerin gerekli nitelik ve yeterliliğe sahip olmaları aldıkları eğitimin dışında öğretmenliğin gerektirdiği görev ve sorumlulukları yapabileceklerine olan inançları da önem taşımaktadır (Yılmaz vd., 2004). Öğretmenlerin görev ve sorumlulukları hususunda nitelikli ve kaliteli bir eğitim vermelerinde öz yeterlilik inançları devreye girmektedir.

Öz yeterlik kavramı ilk olarak Bandura (1997), tarafından tanımlanmış olup bireyin bir davranışı veya öğrenmeyi gerekli seviyelere getirebilmek için kendi potansiyellerine olan inancı şeklinde tanımlanmaktadır (Akt., Azar, 2010). Öz yeterlik kavramı Bandura, Webb, Ashton ve Dembo gibi birçok kişi tarafından daha sonraki yıllarda öğretmen öz yeterliliği olarak tanımlanmıştır (Avcı, 2006). Öğretmen öz yeterlilik inancı bir öğretmenin öğrencilerini hedeflenen seviyeye yükseltebileceğine ilişkin inancı

(Akt., Şenol ve Ergün, 2015), öğretmenlerin eğitim verirken kendilerinden beklenen eğitimi verebileceklerine ilişkin kendi potansiyelleri hakkında oluşturdukları düşünceler (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006), öğretmenlerin kendilerinden beklenen potansiyeli gerçekleştirip öğrencilerin performansını etkileme gücüne ilişkin olan inançları (Dellinger vd.; Akt. Dinçer, Akarsu ve Yılmaz, 2016) olarak tanımlanmaktadır.

Öz yeterlilik inancı, insanları doğrudan ve dolaylı olarak birçok yönden etkilemektedir. Öz yeterliliğin insanları etkilemesi yönünde Zimmerman (2000), öz yeterlilik inancının çok boyutlu olup farklı alanlarla bağlantılı olduğunu; Bandura (1997) insanların performans başarısı, dolaylı yaşantılar, sözel ikna ve duygusal durum olarak etkilediğini belirtmektedir. Ayrıca öz yeterlilik inancının insan hayatında motivasyonel, duygusal, bilişsel ve seçim gibi psikolojik süreçlere de etki ettiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerdeki öz yeterlilik seviyesi de öğrenciyi birçok yönden etkilemektedir. Öğretmenin öz yeterlilik seviyesinin düşük olması olayları olduğundan daha zor görmesine ve olumsuz bakış açısı ile bakmasına neden olur, öğretmendeki öz yeterlilik seviyesinin yüksek olması ise zor işlerin rahat ve güven içerisinde yapabileceğine inanır ve öğrenciyi hedeflediği seviyeye ulaştırmasında olumlu etki oluşturur (Kaptan ve Korkmaz, 2002).

Öğretmen öz yeterlilik inancı öğrencinin verilen eğitime güdülenmesinde, eğitime yönelik tutumlarının olumlu olmasında ve akademik performanslarında artış sağlamada etkili olmaktadır. Öğretmenin güçlü bir öz yeterlilik inancına sahip olması öğretmenin iyi bir planlama yapmasını ve daha iyi bir eğitim verme çabası içine girmesine etkide bulunmaktadır (Milner ve Woolgolk, 2003). Öğretmen öz yeterlilik inancının yüksek olması öğretmenin sınıfta iyi bir lider olmasını sağlamakta, sınıfta iyi bir yönetiminin etkili olmasında, sınıf ortamında ortaya çıkan problemin belirlenmesinde, stratejiler geliştirmesinde ve uygulamasında etkili olmaktadır (Pajares, 1992). Ayrıca öğretmen öz yeterlilik inancının öğrencinin istenen düzeye ulaşmasında, eğitim-öğretim araçlarının verimli bir şekilde kullanılmasında etkili bir araç olduğunu belirtmişlerdir (Kiremit, 2006). Sınıf öğretmeninin öz yeterlilik düzeyi, okulda olumlu bir sınıf ikliminin oluşmasında ve öğrenci performansında etkide bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin bu denli önemli bir etkisinin olması araştırmanın yapılmasını önemli kılmaktadır. Bu araştırmanın sınıf öğretmenliği öz yeterlilik inancına ilişkin yapılmış çalışmalara katkı sunması beklenmektedir. Araştırmanın öğretmen davranışlarının açıklanması ve geliştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir. Sunacağı katkılar açısından sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancının belirlenmesi önem arz etmektedir.

Eğitimde istenen amaçlara ulaşmada öğretmenlerin öz yeterlilik inançları eğitimin önemli bir noktasını oluşturmaktadır (Erden, 2007). Öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının yüksek bir seviyede olması hem öğretmenin verdiği eğitimi etkilemekte hem öğrenciyi geliştirmekte hem de öğretmenin kendini geliştirmesini sağlamaktadır (Üredi ve Üredi, 2005). Öğrencilere ilk yıllarda verilen eğitimin niteliği öğrencilerin başarı düzeyleri, gelecekteki durumları, okul, ders ve kendilerine karşı tutumları üzerinde önemli bir etki oluşturmaktadır (Senemoğlu, 2002). Sınıf öğretmeninin verdiği eğitim; temel eğitim ve öğrencinin eğitim hayatının ilk yıllarında aldığı eğitim olduğundan dolayı önem derecesinin yüksek olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin düşük ya da yüksek olması hem öğretmeni hem de öğrenciyi doğrudan ve dolaylı olarak birçok yönden etkilemektedir. Sınıf öğretmeninin öz yeterlilik düzeyi, okulda olumlu bir sınıf ikliminin oluşmasına ve öğrenci performansına etkide bulunmaktadır. Ülkemizde öğretmen öz yeterlilikleri üzerine yapılan çalışmaların son yıllarda artış göstermesine rağmen ilkökul öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri üzerine yapılan araştırmaların yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri üzerine yapılan bu araştırmanın sınıf öğretmenliği alanında yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerini değerlendirmeye yönelik bilgi sağlayacağı ve alanyazına sunacağı katkı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları;
  - Sınıf Öğretmenlerinin cinsiyetine göre,
  - Sınıf öğretmenlerinin medeni durumuna göre,
  - Sınıf öğretmenlerinin mezuniyet durumuna göre,
  - Sınıf öğretmenlerinin yaş durumlarına göre,

- Sınıf öğretmenlerinin hizmet yılı durumuna göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, güncelliğini koruyan veya geçmişte yaşanmış bir durumun, olayın tasvir edilmesini sağlayan bir araştırma modeli yaklaşımıdır. Tarama araştırma modeli çalışmanın doğasına müdahale etmeden çalışmayı kendi doğal koşulları içinde, herhangi bir etkide bulunmadan, değişiklik yapmadan bir durumu, olayı veya nesneyi tanımlamaya çalışmaktadır. Tarama araştırma modeli birim sayısının fazla olduğu evren hakkında genel bir kanıya ulaşmak için evrenden veya belli bir bölümünden alınan örneklem grubu üstünde çalışılmasını, araştırma yapılmasını sağlayan araştırma modelidir (Karasar, 2022).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde Mardin İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 151 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme, temel alınan birimlerin örneklem için seçilme olasılıklarının eşit olmasını tanımlar (Büyüköztürk vd., 2015). Araştırmanın örnekleme kapsamında toplanan sınıf öğretmenlerine ait veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Sınıf Öğretmenlerine Ait Veriler

Değişken	Alt Değişken	f	%
Cinsiyet	Kadın	67	44,4
	Erkek	84	55,6
Mezuniyet Durumu	Lisans	140	92,7
	Lisansüstü	11	7,3
Hizmet Yılı	1-5 Yıl	36	23,8
	6-10 Yıl	57	37,7
	11 ve Üstü Yıl	58	38,4
Yaş	30 Yaş ve Altı	51	33,8
	31 ve 40 Yaş	78	51,7
	41 ve Üstü Yaş	22	14,6
Medeni Durum	Evli	108	71,5
	Bekâr	43	28,5

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların 67’sinin kadın, 84’ünün erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların 140’ı lisans 11’i lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların 36’sı 1-5 yıl arası hizmet yılına sahip olduğu, 57’sinin 6-10 yıl hizmet yılına sahip olduğu, 58’inin 11 ve üstü hizmet yılına sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların 51’i 30 ve altı, 78’inin 31 ve 40 arası, 22’sinin ise 41 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmekte evli katılımcıların 108 kişi olduğu bekâr katılımcıların ise 43 kişi olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerini toplamada kişisel bilgi formundan ve Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinden faydalanılmıştır. Araştırmada ölçme aracı olarak kullanılan Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği, Tschannen Moran ve Woolfolk-Hoy (2001) tarafından geliştirilmiş olup Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türkçeye uyarlaması ve geçerlik, güvenilirlik çalışması Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından yapılmıştır. Kişisel bilgi formuna ait bilgilerde cinsiyet, mezuniyet durumu, hizmet yılı, yaş ve medeni durum değişkenlerinden oluşmaktadır. Öğretmen Öz yeterlilik Ölçeği 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan maksimum puan 120, minimum puan ise 2’dir. Araştırmada kullanılan ölçek için güvenilirlik analizi yapılmış olup analiz sonucunda öğretmen öz yeterlilik ölçeği güvenilirlik katsayısı .947 olarak elde edilmiştir. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği öğrenci katılımı, öğrenci stratejileri ve sınıf yönetimi boyutu olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği beşli likert yapıdan

oluşmaktadır. “1 puan yetersiz, 2 puan çok az yeterli, 3 puan biraz yeterli, 4 puan oldukça yeterli ve 5 puan çok yeterli” anlamlarına gelmektedir. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinden alınan 1.00–1.80 arası puanlar yetersiz düzeyde olduğunu, 1.81–2.60 arası puanlar çok az yeterli düzeyde olduğunu, 2.61–3.40 arası puanlar biraz yeterli düzeyde olduğunu, 3.41–4.20 arası puanlar oldukça yeterli düzeyde olduğunu 4.21–5.00 arası puanlar çok yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğine ait öğrenci katılımı boyutu 1, 2, 4, 6, 9, 12, 14 ve 22. sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin öğretim stratejileri boyutu ise 7, 10, 11, 17, 18, 20, 23 ve 24. sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin sınıf yönetimi boyutu ise 3, 5, 8, 13, 15, 16, 19 ve 21. sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini elde etmek için üç boyuttan oluşan Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği formu kullanılmıştır. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği formunu kullanmak için gerekli izinler alınmıştır. Hazırlanan formda ilk önce araştırmaya katılan öğretmenlere ait bilgiler elde etmek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Sonrasında ise 24 sorudan oluşan Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği kullanılarak araştırmaya ait veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerini elde etmek için hazırlanan Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinin sınıf öğretmenlerine ulaştırılması sonucu elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada hangi analiz tekniklerinin kullanılacağını belirlemek için normallik testi yapılmış ve cinsiyet, hizmet yılı, yaş, medeni durumdeğişkenlerine ait verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. Bu değişkenlerin analizinde parametrik testlerden ANOVA testi, t-testi ve Tukey testi kullanılmıştır. Mezuniyet durumu değişkeninde yer alan lisansüstü eğitim grubuna ilişkin katılımcı sayısı 11’dir. Katılımcı sayısı 15’ten az olduğu için non-parametrik testlerden Man-Whitney U testi yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bilimsel araştırmalarda çalışmanın en önemli faktörü çalışmaların geçerli olması, güvenilir olması ve inandırıcı olmasıdır. Bilimsel çalışmaların geçerlik ve güvenilirliğini sağlama konusunda tercih edilen yöntemlerden biri bu yöntemle yapılan çalışmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın ölçeğine ait yapılan güvenilirlik analizi katsayı değerlerine bakıldığında Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği güvenilirlik analizinin .947 katsayı değerine sahip olduğu görülmektedir. Ulaşılan bu katsayı değerlerinin .70’ten büyük bir değere sahip olması araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilir ve yeterli bir düzeye sahip olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2021). Analizler sonucunda ölçme aracının güvenilirlik katsayısı değerinin 0-1 aralığında bulunması ve bu katsayı değerinin 1’e yakın olması ölçme aracının güvenilirliğinin arttığını göstermektedir (Ural ve Kılıç, 2006).

Tablo 2: Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğine Ait Güvenirlik Analizi

Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Değeri
Sınıf Yönetimi	8	.877
Öğretim Stratejisi	8	.871
Öğrenci Katılımı	8	.856
Öğretmen Öz Yeterlilik ölçeği	24	.947

Tablo 2’de bu çalışmada kullanılan ölçeğe ait güvenilirlik analizi sonuçları yer almaktadır. Tabloda verilen Cronbach Alpha güvenilirlik analizi sonucunda Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğininin 24 maddeden oluştuğu görülmektedir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha katsayısının .947 olduğu görülmektedir. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğine ait boyutlarda güvenilirliğe bakıldığında sınıf yönetimi boyutunun 8 maddeden oluştuğu ve güvenilirlik katsayısının .877 olduğu, öğretim stratejisi boyutunun 8 maddeden oluştuğu ve güvenilirlik katsayısının .871 olduğu ve öğrenci katılımı boyutunun da 8 maddeden oluştuğu ve güvenilirlik katsayısının .856 olduğu görülmektedir. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğine ait Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından yapılan güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında da güvenilirlik katsayısının ölçeğin genelinde .93, öğretim stratejisi boyutunda .82, sınıf yönetimi boyutunda .86, öğrenci katılımı boyutundan .86 olduğunu belirtilmiştir.

Tablo 3: Aritmetik Puana Göre Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği Değerlendirme Puan Aralıkları

Ağırlık Puanı	Puan Aralığı	Katılma Durumu
1	1.00 – 1.80	Yetersiz
2	1.81 – 2.60	Çok Az Yeterli
3	2.61 – 3.40	Biraz Yeterli
4	3.41 – 4.20	Oldukça Yeterli
5	4.21 – 5.00	Çok Yeterli

Çalışmada kullanılan Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğine ait maddeler 5’li likert tipindedir. Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinin aritmetik puana göre değerlendirilme puanları Tablo 3’te verilmiştir.

BULGULAR

Öz Yeterlilik İnanç Düzeyine İlişkin Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ne düzeydedir?” problemine ilişkin betimsel analiz sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Öz Yeterliliklerine Ait Görüşleri

Boyutlar	N	$\bar{X}$	Katılma Sıklığı
Sınıf Yönetimi	151	3,94	Oldukça Yeterli
Öğretim Stratejisi	151	3,94	Oldukça Yeterli
Öğrenci Katılımı	151	3,84	Oldukça Yeterli
Öğretmen Öz Yeterlilik ölçeği	151	3,91	Oldukça Yeterli

Tablo 4’teki veriler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin sınıf yönetimi boyutunda 3,94 puan olduğu, öğretim stratejisi boyutunda 3,94 puanın olduğu, öğrenci katılımı boyutunda 3,84 puanın olduğu ve ölçeğin genelinden alınan ortalama puana bakıldığında 3,91 olduğu görülmektedir. Öğretmen Öz yeterlilik Ölçeği değerlendirme aralıklarına bakıldığında puanların 3,41-4,20 aralığında olduğu görülmekte ve sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik düzeylerine ilişkin inançlarının tüm boyutlarda oldukça yeterli olduğu görülmektedir. Elde edilen bu ortalama puanlar sınıf öğretmenlerinin öğrencileri derse aktif bir şekilde dâhil etmede, öğrencilerin seviyesine uygun öğretim stratejileri geliştirmede ve sınıfı yönetmede kendilerini yeterli buldukları düşünülebilir.

Öğretmenlerinin Cinsiyet Durumuna Göre Öz Yeterlilik İnançlarına Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancı cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?” alt problemine ilişkin t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Cinsiyet Durumuna Ait Analiz Sonucu

Boyutlar	Cinsiyet	N	%	$\bar{X}$	SD	p
Sınıf yönetimi	Kadın	67	44,6	3,87	0,51	0,160
	Erkek	84	55,4	4,0	0,58	
Öğretim stratejisi	Kadın	67	44,6	3,86	0,54	0,104
	Erkek	84	55,4	4,01	0,52	
Öğrenci katılımı	Kadın	67	44,6	3,76	0,52	0,105
	Erkek	84	55,4	3,90	0,55	
Öğretmen öz yeterlilik ölçeği	Kadın	67	44,6	3,83	0,48	0,095
	Erkek	84	55,4	3,95	0,51	
	Toplam	151	100			

(p>0.05)

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancına ilişkin görüşleri arasında Öğretmen Öz yeterlilik Ölçeği tüm alt boyutlarına ve geneline yönelik cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($P>0.05$). İstatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamasına karşın kadın katılımcıların tüm alt boyutlarda ve ölçeğin genelinden erkek katılımcılara göre ortalama olarak daha ortalama puana sahip olduğu görülmektedir. Bu analiz sonucu cinsiyetin öğretmenlerin öz yeterlilik inancına ilişkin algılarında etkili olmadığı, kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin benzer düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Öğretmenlerinin Mezuniyet Durumuna Göre Öz Yeterlilik İnançlarına Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancı mezuniyet durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmada mıdır?” alt probleminin ilişkin Mann-Whitney U sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Mezuniyet Durumuna Ait Analiz Sonucu

Boyutlar	Mezuniyet Durumu	N	%	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Sınıf Yönetimi	Lisans	140	92,7	75,47	10566,50	696,500	0,597
	Lisansüstü	11	7,3	82,68	909,50		
Öğretim Stratejisi	Lisans	140	92,7	75,56	10579,00	709,000	0,661
	Lisansüstü	11	7,3	81,55	897,00		
Öğrenci Katılımı	Lisans	140	92,7	75,85	10619,00	749,000	0,880
	Lisansüstü	11	7,3	77,91	857,00		
Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği	Lisans	140	92,7	75,58	10580,50	710,500	0,670
	Lisansüstü	11	7,3	81,41	895,50		

($p>0.05$)

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde mezuniyet durumuna ilişkin katılımcı sayısının 140'nın lisans düzeyinde olduğu 11'inin lisansüstü düzeyde mezuniyet durumuna sahip olduğu görülmektedir. Lisans düzeyine sahip katılımcılar tüm katılımcıların yüzde 92,7'sini oluşturmakta lisansüstü mezuniyet durumuna sahip katılımcılar ise tüm katılımcıların yüzde 7,3'ünü oluşturduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin, öz yeterlilik inancına ilişkin görüşleri arasında Öğretmen Öz Yeterlilik ölçeği genelinden ve tüm alt boyutlarından mezuniyet durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu analiz sonucunda sınıf öğretmenlerinin mezuniyet durumunun öğretmenlerin öz yeterlilik inancına ilişkin algılarında etkili olmamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin eğitim düzeyinin artması veya azalması öz yeterlilik inancı üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerinin Medeni Durumuna Göre Öz Yeterlilik İnançlarına Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancı medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmada mıdır?” alt probleminin ilişkin t-testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Medeni Durumuna Ait Analiz Sonucu

Boyutlar	Medeni Durum	N	%	$\bar{X}$	SD	P
Sınıf Yönetimi	Evli	108	71,5	4,0	0,53	0,074
	Bekâr	43	28,5	3,81	0,61	
Öğretim Stratejisi	Evli	108	71,5	3,97	0,48	0,26
	Bekâr	43	28,5	3,87	0,64	
Öğrenci Katılımı	Evli	108	71,5	3,84	0,53	0,86
	Bekâr	43	28,5	3,85	0,56	
Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği	Evli	108	71,5	3,93	0,47	0,32
	Bekâr	43	28,5	3,84	0,57	
	Toplam	151	100			

($p>0.05$)

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde katılımcıların medeni durumuna ilişkin katılımcı sayısının 108'inin evli olduğu 43'ünün ise bekâr olduğu görülmektedir. Evli katılımcılar tüm katılımcıların yüzde 71,5'ini oluşturmakta bekâr katılımcılar ise tüm katılımcıların yüzde 28,5'ini oluşturduğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda sınıf öğretmenlerinin, öz yeterlilik inancına ilişkin görüşleri Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği genelinden ve tüm alt boyutlarından medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($P>0.05$). Yapılan bu analiz sonucunda sınıf öğretmenlerinin medeni durumunun öğretmenlerin öz yeterlilik inancına ilişkin algılarında bir etki uyandırmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin evli veya bekâr olmasının öz yeterlilik inancı üzerinde etkili olmaması alınan öğretmenlik lisans eğitiminin ve mesleğe başladıktan sonra alınan hizmet içi eğitimlerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerinin Yaş Durumuna Göre Öz Yeterlilik İnançlarına Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancı yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mı?” alt problemine ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Yaş Durumuna Ait Analizi Sonucu

Boyutlar	Yaş	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Sınıf yönetimi	a.30 ve altı yaş	51	3,82	Gruplar arası	1,18	2	0,591	1,909	0,152
	b. 31- 40 yaş	78	4,00	Gruplar içi	45,82	148	0,310		
	c.41 ve üzeri yaş	22	4,03						
Öğretim stratejisi	a.30 ve altı yaş	51	3,85	Gruplar arası	0,83	2	0,418	1,473	0,233
	b. 31- 40 yaş	78	3,97	Gruplar içi	42,04	148	0,284		
	c.41 ve üzeri yaş	22	4,07						
Öğrenci katılımı	a.30 ve altı yaş	51	3,81	Gruplar arası	0,451	2	0,225	0,763	0,469
	b. 31- 40 yaş	78	3,82	Gruplar içi	43,69	148	0,295		
	c.41 ve üzeri yaş	22	3,97						
Öğretmen öz yeterlilik ölçeği	a.30 ve altı yaş	51	3,83	Gruplar arası	0,661	2	0,331	1,294	0,277
	b. 31- 40 yaş	78	3,93	Gruplar içi	37,80	148	0,255		
	c.41 ve üzeri yaş	22	4,03						

($p>0.05$)

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde 30 yaş ve altı katılımcıların sayısının 51 olduğu, 31 ve 40 yaş arası katılımcıların sayısının 78 olduğu, 41 ve üzeri yaş katılımcıların sayısının 22 olduğu görülmektedir. Yapılan ANOVA analizi sonucunda tüm alt boyut ve genel boyuttan sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Anlamlı farklılık oluşmamasına rağmen yaşın artması ile birlikte sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının daha yüksek olması öğretmenlikte yıllar ile birlikte kazanılan tecrübelerin etkili olduğu düşünülebilir.

Öğretmenlerinin Hizmet Yılı Durumuna Göre Öz Yeterlilik İnançlarına Ait Bulgular

“Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inancı hizmet yılı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mı?” alt problemine ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Öğretmenlerin Hizmet Yılı Durumuna Ait Analizi Sonucu

Boyutlar	Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark (Tukey)
Sınıf yönetimi	a. 1- 5 yıl	36	3,8	Gruplar arası	2,26	2	1,13	3,74	0,026	a - c
	b. 6- 10 yıl	57	3,8	Gruplar içi	44,74	148	0,30			
	c. 11 ve üstü yıl	58	4,1							
Öğretim stratejisi	a. 1- 5 yıl	36	3,8	Gruplar arası	1,13	2	0,565	2,002	0,139	
	b. 6- 10 yıl	57	3,8	Gruplar içi	41,75	148	0,282			
	c. 11 ve üstü yıl	58	4,0							
Öğrenci katılımı	a. 1- 5 yıl	36	3,8	Gruplar arası	12,127	2	0,689	2,385	0,096	
	b. 6- 10 yıl	57	3,7	Gruplar içi	231,649	148	0,289			
	c. 11 ve üstü yıl	58	3,9							
Öğretmen öz yeterlilik ölçeği	a. 1- 5 yıl	36	3,8	Gruplar arası	4,54	2	0,704	2,812	0,063	
	b. 6- 10 yıl	57	3,8	Gruplar içi	156,483	148	0,250			
	c. 11 ve üstü yıl	58	4,0							

Tablo 9'daki veriler incelendiğinde 1 – 5 yıl arası hizmet yılına sahip katılımcıların sayısının 36 olduğu, 6 – 10 yıl arası hizmet yılına sahip katılımcıların sayısının 57 olduğu ve 11 üzeri hizmet yılına sahip katılımcıların sayısının 58 olduğu görülmektedir. Yapılan ANOVA analizi sonucunda öğretim stratejisi, öğrenci katılım alt boyutu ve genel boyutundan Sınıf öğretmenlerinin öz yeterliliklerine ilişkin inançları arasında hizmet yılı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Alt boyutlardan sınıf yönetimi alt boyutuna ilişkin istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. ($F(2-148)=3.74$; $p<.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için Tukey analiz tekniği kullanılmıştır. Tukey analiz tekniği sonucuna göre anlamlılığın 1 -5 yıl arası hizmet yılına sahip sınıf öğretmenleri ile 11 ve üzeri yıl arası hizmet yılına sahip sınıf öğretmenleri arasında olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın bulunduğu sınıf yönetimi alt boyutu ortalama puanlarına bakıldığında 1 – 5 yıl hizmet yılı ortalama puanının 3,8 olduğu, 11 ve üzeri yıl arası hizmet yılına ait ortalama puanın ise 4,1 olduğu görülmektedir. Ulaşılan bu anlamlı farklılığın hizmet yılı yüksek olan sınıf öğretmenlerinin lehine olması hizmet yılı ile birlikte sınıf öğretmenlerinin deneyim ve bilgi birikimlerinin artmasının olumlu etki oluşturduğu düşünülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ne düzeydedir? İlişkin soruya katılımcıların algılarına göre elde edilen bulgularda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının oldukça yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları sınıf yönetimi, öğretim stratejisi, öğrenci katılımı alt boyutu ve öğretmen öz yeterlilik ölçeği genelinden alınan ortalama puanların 3,41 ile 4,20 puanları arasında olması sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının oldukça yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eker (2014), Özkurt ve Keçici (2017) sınıf öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada öz yeterlilik inançlarının oldukça yeterli düzeyde olduğunu belirlemiş ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Öğretmen öz yeterlilik sonuçlarına ilişkin yapılan birçok çalışmada da benzer bulgulara ulaşılmıştır. Gençtürk (2010), Çimen (2007) yaptıkları çalışmada öğretmen öz yeterliliklerinin oldukça yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Aynı şekilde araştırma sonuçlarına benzer bulgulara alan yazında ulaşan birçok çalışma bulunmaktadır (Ekici, 2006; Ayra ve Kösterelioğlu, 2016; Turcan, 2011; Barut, 2011; Döş ve Özdemir-Doğan, 2016; Dönmez, 2011). Çalışmanın bu sonuçlarından hareketle sınıf öğretmenlerinin öğrencileri derse aktif bir şekilde dâhil etmede, öğrencilerin seviyesine uygun öğretim stratejileri geliştirmede ve sınıfı yönetmede kendilerini yeterli buldukları ifade edilebilir. Coşkun vd. (2022) göre öz yeterlilik algıları yüksek düzeyde olan kişilerin motivasyonları da aynı düzeyde yüksek olacağı için bu durum öğretmenlerin akademik gelişimlerini ve çalışma motivasyonlarını olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan t testi analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen öz yeterlilik ölçeğinden

alınan ortalama puanlara bakıldığında tüm altı boyut ve ölçeğin genelinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu görülmekle birlikte anlamlı farklılık oluşturacak düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu sonuç öğretmen öz yeterliliği üzerinde cinsiyetin etki etmediğini göstermektedir. Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008), Karadeniz (2011), Kasap (2012), Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013), Tweed (2013), Ayra ve Kösterelioğlu (2016), Döş ve Özdemir-Doğan (2016) ve Özkurt ve Keçici (2017) yapılan çalışmalarda cinsiyete ilişkin anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiş ve bu çalışmanın sonuçları ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmada mezuniyet durumuna ilişkin yapılan t testi analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu elde edilmiştir. Öğretmen öz yeterlilik ölçeğinden alınan ortalama puanlara bakıldığında tüm alt boyut ve ölçeğin genelinde lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlere göre daha düşük ortalama puana sahip olduğu görülmekle birlikte anlamlı farklılık oluşturacak düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin eğitim düzeyinin artması öz yeterlilik inancı üzerinde etki oluşturmaz. Say (2005), Üstüner vd. (2009), Benzer (2011), Öztekin vd. (2021), Nazıf-Toy ve Duru (2016) ve Yılmaz vd. (2016) yapılan çalışmalarda da eğitim durumunun öğretmenlerin öz yeterlilik inancında farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın medeni durum değişkenine ilişkin yapılan t-testi analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Öğretmen öz yeterlilik ölçeğinin genelinden ve tüm alt boyutlarında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin evli veya bekâr olması öz yeterlilik inancı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin evli veya bekâr olmasının öz yeterlilik inancı üzerinde etkili olmaması alınan öğretmenlik lisans eğitiminin ve mesleğe başladıktan sonra alınan hizmet içi eğitimlerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada yaş değişkenine göre sınıf öğretmenleri öz yeterlilik inançlarının ölçeğinin tüm alt boyutu ve genelinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. ANOVA analizi sonucunda yaşın artması ile birlikte öz yeterlilik inançları ortalama puanlarının arttığı görülmekte fakat bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık oluşmamasına rağmen yaşın artması ile birlikte sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının daha yüksek olması öğretmenlikte yıllar ile birlikte kazanılan tecrübelerin etkili olduğu düşünülmektedir. Özata (2007), öğretmen yeterlilikleri üzerine yapılan çalışmada yaş değişkeninin öz yeterlilik inançları üzerinde etki etmediği bulgusuna ulaşılmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın hizmet yılı değişkenine ilişkin sınıf öğretmenleri öz yeterlilik inançlarının ölçeğinin genelinde ve öğretim stratejisi, öğrenci katılımı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan ANOVA analizi sonucunda sadece sınıf yönetimi alt boyutuna ilişkin anlamlı farklılığın ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Çıkan bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için Tukey testi analizi yapılmış olup anlamlı farklılığın 1-5 arası hizmet yılına sahip öğretmenlerle 11 ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Öğretmen öz yeterlilik ölçeğinden alınan genel puanlara bakıldığında hizmet yılı 11 ve üstü olan öğretmenlerin öz yeterlilik inancının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da sınıf öğretmenlerinde hizmet yılının artması öz yeterlilik inancına olumlu etkide bulunduğunu göstermektedir. Yılmaz vd. (2016), Senemoğlu vd. (2009), Öztekin vd. (2022), Ayra ve Kösterelioğlu (2016), Özkurt ve Keçici (2017), Korkut ve Babaoğlu (2012), Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013), Tweed (2013) ve yapılan çalışmalarda hizmet yılı değişkeninin öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarında genel boyutta anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiş ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Etkili bir eğitim ve etkili bir okuldan söz etmek için öncelikle öğretmenlerin etkili olması gerekmektedir. Araştırmada katılımcıların algılarına göre elde edilen sonuçlarda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının oldukça yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç öğretmenlerin mesleki olarak kendilerini yeterli buldukları, etkili bir öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikler, öğretme isteği ve motivasyonları konusunda öz güven sahibi oldukları ifade edilebilir. Şüphesiz öğretmen öz yeterliliği, öğretmen performansı ve öğretmen etkililiği ile doğru orantılıdır. Etkili bir öğretmenin, öğrencilerin öğrenmesinde güçlü ve pozitif bir etkisi olduğu unutulmamalıdır.

Araştırmanın sonucundan hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Bu araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Benzer bir araştırmanın nitel ve karma yöntem veriler ile desteklenmesi öğretmen öz yeterliliklerinin değerlendirilmesinde daha güvenilir, geçerli ve de ayrıntılı bakış açısı kazandıracaktır. Araştırma örnekleminin sınırlı olması sebebi ile daha büyük kitlelere uygulanması araştırmanın güvenilirlik ve geçerliliğine katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda araştırma sonuçlarından hareketle öğretmenlere öz yeterlilik konusunda hizmet içi eğitimlerin verilmesi, öz yeterlilik ölçeği ölçeklerin güncellenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırmaya yazarlar eşit (%25) oranında katkı sağlamıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırmanın etik açıdan uygun durumda olduğunu göstermek için Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurulundan etik kurul belgesi alınarak araştırma yapılmıştır.

Kurul Adı: Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Oturum Tarih ve Sayısı: 14.10.2022 - 11

Belge Sayı Numarası: E-79906804-050.04.04-71134

KAYNAKÇA

- Akbaş, A. & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmen Adaylarının Fen Öğretimi Öz-Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelere Göre İncelenmesi. *Mersin Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(2), 98-110.
- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Programlarının Tarihçesi ve Sorunları. *Turkish Studies*, 8(12), 15-28.
- Avcı, N. (2006). Öğretmenin Yeterlik İnancı. *Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(1), 162-173.
- Ayra, M. & Kösterelioğlu, İ. (2016). Öğretmenlerin Mesleki Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(17).
- Azar, A. (2010). Ortaöğretim Fen Bilimleri ve Matematik Öğretmeni Adaylarının Özyeterlilik İnançları. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 235-252.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman.
- Bandura, A. (2001). Guide For Constructing Self-Efficacy Scales (Revised). Available from Frank Pajares, Emory University.
- Barut, E. (2011). İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öz Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ankara İli Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kubilay yazıcı). Niğde: Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Benzer, F. (2011). İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz Yeterlilik Algılarının Analizi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa Yavuz). Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmenin Tarihsel Evrimi ve İstihdam Politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 223-246.
- Büyüköztürk, Ş. (2021). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, B., Katıtaş, S. & Karadaş, H. (2022). The Relationship Between Faculty Members’ Organizational Support Perceptions and Personal Growth Initiative Levels, the Mediating Role of General Self-Efficacy. *International Journal of Modern Education Studies*, 6(2), 400-422.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. & Sarıkaya, H. (2005). The Development and Validation of A Turkish Version of the Teachers’ Sense Of Efficacy Scale. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.
- Çapni, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakülterine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çimen, S. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Tükenmişlik Yaşantıları ve Yeterlik Algıları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Prof. Dr. Cevat Celep). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çoban, A., Özdemir, S. M., Beydoğan, H. Ö., Özbek, R., Şahin, A., Ocak, G., Duman, B. & Gündüz, M. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Derbedek, H. (2008). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Özelliklerinin Öğretmenlerin Öz Yeterlilikleri Üzerindeki Etkileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Metin Yaşar). Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dinçer, B., Akarsu, E. & Yılmaz, S. (2016). İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Matematik Okuryazarlığı Özyeterlilik Algıları İle Matematik Öğretimi Yeterlik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(1), 207-228.

- Dönmez, S. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersi Öz-Yeterlilik İnançlarının Denetim Odağına Göre Farklılığının İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Doç. Dr. Hülya Yılmaz). Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Döş, B. & Özdemir-Doğan, G. (2016). Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2488-2503.
- Eker, C. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik İnanç Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1).
- Ekici, G. (2006). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz Yeterlilik İnançları Üzerine Bir Araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 0(24), 87-96.
- Erden, E. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretimi Öz Yeterlilik İnançlarının Öğrencilerin Fen Tutumları ve Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Doç. Dr. Hülya Yılmaz). İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Genç, S. Z. (2005). Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Meselemiz. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(11), 86-99.
- Gençtürk, A. & Memiş, A. (2010). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik Algıları ve İş Doyumlarının Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 1037-1054.
- Gömlüksiz, M. N. & Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik İnançlarına İlişkin Görüşleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(7), 201-221.
- Hazır Bıkmaz, F. (2002). Fen Öğretiminde Öz-Yeterlilik İnanç Ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 197-210.
- Henson R. K. (2001). *Teacher Self-Efficacy: Substantive Implications and Measurement Dilemmas*. Paper Presented at the Annual Meeting of the Educational Research Exchange. University of North Texas.
- Kaptan, F. & Korkmaz, H. (2002). *Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Hizmet Öncesi Fen Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerilerine ve Öz Yeterlilik İnanç Düzeylerine Etkisi*. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara, Türkiye, 16 - 18 Eylül 2002.
- Karadeniz, B. C. (2011). Öğretmenlerin Coğrafya Öz Yeterlilik İnançları. *Eğitim Bilim Toplum*, 9(35), 28-47.
- Karasar, N. (2022). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kaya, A. (Ed). (2007). *Eğitim Psikolojisi*, (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kesgin, E. (2006). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik Düzeyleri ile Problem Çözme Yaklaşımlarını Kullanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: (Denizli İli Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa Buluş). Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, A. & Acat, M. B. (2007). Öğretmen Adaylarının Algılarına Göre Öğretmen Yetiştirme Programlarındaki Derslerin Gerekliklik ve İşe Vuruluk Düzeyi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(17), 21-37.
- Korkut, K. & Babaoğlu, E. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik İnançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(16), 269-281.
- Kuzgun, Y. & Deryakulu, D. (Ed). (2004). *Eğitimde Bireysel Farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB. (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*. Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYKMESLEYY_GENEL_YETERLILIKLERI.pdf (Erişim Tarihi: 18.10.2022).
- Milner, R. & Woolfolk-Hoy, A. (2002). Respect, Social Support and Teacher Efficacy: A Case Study. *American Education Research Association*, 0(26), 1-10.
- Nazif-Toy, S. & Duru, S. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Öz Yeterlilikleri İle Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 146-173.
- Önen, F. & Öztuna A. (2005). Fen Bilgisi ve Matematik Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Duygusunun Belirlenmesi. *İstek Vakfı Okulları 1. Fen ve Matematik Öğretmenleri Sempozyumu*. İstanbul.
- Özenoğlu Kiremit, H. (2006). Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Biyoloji ile İlgili Öz Yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). (Danışman: Prof. Dr. İsa Gökler). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkurt, M. F. & Keçici, S. E. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algıları İle Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Becerileri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 0(13), 286-302.

- Öztekin, A., Keskin, E., Açıl, H., Durak, S., Dündar, M. & Yılmaz, İ. (2021). Evaluation of Anxiety Levels Linked to Experienced Coronavirus Epidemic: The Example of Turkey. *Route Education and Social Science Journal*, 8(7), 219-232.
- Öztekin, A., Kol, V., Taymur, K., Yaray, E. & Sarıyıldız, Y. (2022). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretmen Adaylarının Atanamama Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Asya Studies*, 6(19), 71-84.
- Pajares, F. (1996). Self-Efficacy Beliefs In Academic Settings. *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578.
- Say, M. (2005). Fen Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik İnanışları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Senemoğlu, N. (2003). Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları, Sorunlar, Öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(5), 154-193.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 231.
- Şenol, F. B. & Ergün M. (2015). Okul Öncesi Öğretmen Adayları ile Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-Yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 8(3), 297-315.
- Tosuntaş, Ş. B. (2020). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Academy Journal of Educational Sciences*, 4(1), 53-61.
- Tschannen-Moran, M. & Anita, W. H. (2001). Teacher Efficacy: Capturing An Elusive Concept. *Teaching and Teacher Education*, 0(17), 785-805.
- Turcan, H. G. (2011). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Özyeterlilik Algıları ile İş Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Doç. Dr. Ali Ünal). Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tweed, S. R. (2013). *Technology Implementation: Teacher Age, Experience, Self Efficacy, And Professional Development As Related To Classroom Technology Integration*. Doctoral Dissertation, East Tennessee State University The Faculty of the Department of Educational Leadership and Policy Analysis, Johnson City.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Üredi, I. & Üredi, L. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz-Yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Üstün, A. & Tekin, S. (2009). Amasya Eğitim Fakültesindeki Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 35- 47.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Yavuzer, Y. & Koç, M. (2002). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmen Yetkinlikleri Üzerinde Bir Değerlendirme. *Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 35-43.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S., Özen, R. & Yıldız, K. (2018). Temel Eğitim Bölümü Öğretmen Adayları ve Eğitim Programı. Bir Metafor Çalışması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 165-184.
- Yılmaz, E., Tomris, G. & Kurt, A. A. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik İnançları ve Feknolojik Araç- Gereç Kullanımına Yönelik Tutumları: Balıkesir ili örneği. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 6(1), 1-26.
- Yılmaz, K. & Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yeterlilik İnançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. & Soran, H. (2004). Yabancı Dilde Hazırlanan Bir Öğretmen Öz-Yeterlilik Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 260-267.
- YÖK.(2018). *Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı*. Ankara: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/YeniOgretmen-YetistirmeLisansProgramlari/Sinif_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf (Erişim Tarihi: 23.10.2022).
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-Efficacy: An Essential Motive To Learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 82-91.